

Župný deň uzavrel 10. výročie vzniku Žilinského samosprávneho kraja

Od minuloročného októbra si Žilinský samosprávny kraj (ŽSK) pripomína dekádu od vzniku krajských samospráv v Slovenskej republike. To, čím všetkým prešli, aké sú ich úlohy a čím sa zaoberajú.

Počas Župného dňa - dňa otvorených dverí krajskej samosprávy (16. októbra 2012) zhodnotil predseda ŽSK Juraj Blanár vývoj kompetencií samosprávnych krajov za desaťročné obdobie a postavenie samosprávneho kraja v súčasnosti.

Župný deň, ktorý ŽSK zorganizoval už po siedmykrát s cieľom priblížiť verejnosti svoje kompetencie, otvoril

župan tlačovou konferenciou. Na jej úvod konštatoval, že samosprávne kraje sa mali od svojho vzniku volať župami, ich vrcholoví predstavitelia župani, čím by sa jasne odlíšili od všetkých štátnych orgánov, pritom by nadviazali na historickú kontinuitu tohto úradu. „Župy by sa tak jasne odčlenili od úradov pôsobiacich aj na krajskej úrovni, čo neskutočným spôsobom podľa môjho názoru, miatlo obyvateľov. Ťažko sa im určovalo, čo je v kompetencii samosprávnych krajov, čo v kompetencii špecializovaných krajov, aj krajského úradu, ktorý tu existoval. Toto sa naozaj nedotiahlo. Ale pevne verím, že k tomu dôjde aj v pripravovanej reforme, ktorú teraz chystá

10 ROKOV S VAMI

ŽILINSKÝ samosprávny kraj

vláda. A že sa jasne vymedzí samospráva od štátnej správy,“ uviedol Juraj Blanár.

Kompetencie krajskej samosprávy

ŽSK má nezameniteľné kompetencie v oblasti stredného školstva, správy ciest II. a III. triedy, zabezpečovaní prímestskej autobusovej do-

pravy, sociálnych služieb, kultúry, zdravotníctva, regionálneho rozvoja i eurofondov. Juraj Blanár zdôraznil, že už 10 rokov krajská samospráva úspešne naplňa svoje významné právomoci, dôležité pre každodenný život občanov Žilinského kraja. „Či už v oblasti školstva, pretože takmer 80 percent stredo-

školského vzdelávania zabezpečuje ŽSK. Rovnako je to v oblasti sociálnych vecí, kde sa ŽSK za desaťrocie stal najväčším poskytovateľom sociálnych služieb na Slovensku v rámci krajov. Na sociálne služby dnes dávame viac peňazí ako je na túto oblasť určené v podielových daniach. Robíme to radi a táto kompetencia je pre nás absolútne prioritná. Obeť segmentu z rozpočtu ŽSK je takmer 34 percent, čo je v prepočte viac ako 30 miliónov eur,“ vysvetlil župan.

Poradenstvo v právnej, aj sociálnej oblasti

Od roku 2006 poskytuje ŽSK ako prvý zo samosprávnych krajov Slovenska bezplatné

právne poradenstvo svojim občanom. Časom k tomu pribudlo i bezplatné poradenstvo v sociálnej oblasti. „Bezplatné právne rady sme začali poskytovať, pretože nie všetci mali na to, aby si mohli zaplatiť právnik. Musím povedať, že o bezplatné právne poradenstvo je obrovský záujem a sú dokonca až poradovníky, aby sme sa dokázali venovať každému uchádzačovi. Ďalšie je poradenstvo v sociálnej oblasti. Nielen v našom úrade, ale aj v rámci domovov sociálnych služieb máme takzvané poradenské centrá. Informácie poskytneme všetkým, ktorí majú záujem o sociálnu službu a potrebujú ju,“ dodal predseda Žilinského samosprávneho kraja.

Dekáda krajskej samosprávy v skratke

Zastupiteľstvo a pôsobnosť ŽSK

Prvé voľby poslancov do zastupiteľstiev a predsedov jednotlivých krajov sa konali v decembri roku 2001. Dnes beží už tretie volebné obdobie. Len v Žilinskom samosprávnom kraji sa v krajskom parlamente vysriedalo takmer 170 poslancov, ktorí zasadali viac ako 70-krát a prijali viac než 1550 uznesení. Žilinský samosprávny kraj je najväčším zamestnávateľom na tomto území. Vo svojich inštitúciách (ško-

Doprava

Žilinský kraj spravuje 1440 km ciest II. a III. triedy a na nich spolu 800 mostov. Financuje prímestskú autobusovú dopravu a zľavy pre študentov, dôchodcov, seniorov, zdravotne postihnutých i zľavy na dopravnej karte. V priemere 34 centov vám kraj dopláca na každý váš cestovný lístok.

Zdravotníctvo

ŽSK vlastní 4 nemocnice, a to v Trstenej, Dolnom Kubíne, Liptovskom Mikuláši, Čadci a 1 polikliniku v Námestove. Na rekonštrukciu svojich nemocníc získal doteraz z eurofondov viac ako 6,2 milióna eur. Kraj prispieva na nákup prístrojovej techniky, v minulom roku poukázal na nákup CT prístro-

jom nemocniciam v Čadci, Trstenej a Liptovskom Mikuláši 360-tisíc eur. Za viac ako 1,5 milióna eur zabezpečila krajská samospráva lekárom Žilinského kraja ďalšie vzdelávanie a špecializácie z eurofondov.

Kultúra a cestovný ruch

V kompetencii kraja sú 4 múzeá, 5 knižníc, 5 kultúrnych stredísk, 2 divadlá, 2 hvezdárne a 5 galérií. Najnavštevovanejší hrad na Slovensku je Oravský hrad. Kraj má i ďalšie unikáty, ako Sobášny palác v Bytči, Historickú lesnú úvratovú železnicu vo Vychylovke a iné. Žilinský kraj je druhý najnavštevovanejší kraj SR podľa tržieb za ubytovanie. V rokoch 2009 až 2011 vynaložila krajská samospráva celkom okolo 143 tisíc eur na obnovu pešieho

turistického a cykloturistického značenia v kraji. Dnes kraj rieši turistické trasy v regiónoch s viacerými partnermi, napríklad v projekte BIKEKIA i so známou automobilkou.

Sociálna oblasť

ŽSK sa stará o 3 500 klientov v 26 domovoch sociálnych služieb, špecializovaných zariadeniach, domovoch chráneného bývania i útulkov. Krajská samospráva má v sociálnej oblasti viac ako 1 960 zamestnancov. Už tretím rokom na základe nominácie riaditeľov jednotlivých zariadení oceňuje ich obetavú prácu.

Financie

V roku 2002 začínal ŽSK s rozpočtom vo výške 43,2 milióna eur, po desiatich rokoch je schválený rozpočet v roku 2012 vo výške 131,3 milióna eur. V roku 2007 si zobral kraj úver vo výške takmer 37

miliónov eur na investičné akcie a spolufinancovanie eurofondových projektov. ŽSK financuje prímestskú autobusovú dopravu, v roku 2012 zaplatí za tieto výkony vo verejnom záujme sumu približne 14 miliónov eur. Najvyššia suma z rozpočtu odchádza každoročne do sociálnej oblasti.

Eurofondy

Z pohľadu ich čerpania je v rámci Slovenskej republiky Žilinský samosprávny kraj lídrom. Z eurofondov získal na svoje projekty takmer 70 miliónov eur, a to 8 mil. eur na kultúrne inštitúcie a národné kultúrne pamiatky, 9 miliónov eur na rekonštrukciu škôl, 11 mil. eur na rekonštrukcie zariadení sociálnych služieb, 32 mil. eur na opravu ciest II. a III. triedy. ŽSK vykonáva aj správu fondu mikroprojektov programu cezhraničnej spolupráce Poľsko - Slovenská republika 2007 - 2013, kde za dve kolá výziev bolo spolu podporených 89 projektov sumou viac ako 2,9 milióna eur.

Uznanie pracovníkom v sociálnych službách

Už tretí rok je súčasťou Župného dňa oceňovanie obetavého pracovného prístupu zamestnancov v oblasti sociálnych služieb a tento ročník nebol výnimkou.

Z rúk podpredsedu Žilinského samosprávneho kraja Jozefa Štrbu si prevzalo ocenenie 26 pracovníkov z Turca, Liptova, Kysúc, Oravy a Horného Poľania. Ako J. Štrba počas stretnutia uviedol, nie je dôležité

Ocenená Johana Kubasáková
Ako sestra zariadenia v Zubrohlave mimoriadne citlivo pristupuje k individuálnym potrebám klientiek. Nominácia o nej prezrádza, že celý svoj doterajší život zasvätila svedomitej a namáhavej práci v sociálnych zariadeniach, kde pracuje už 33 rokov. V práci zodpovedne pristupuje k riešeniu každodenných problémov a je vzorom v pokojnej a rozvážnej komunikácii. V kontakte s rodinnými príbuznými má veľký cit pri riešení rôznych životných situácií klientov.

ho voľného času, dopĺňujúc si svoje vzdelanie,“ povedal Jozef Štrba po oceňovaní. Ako dodal, často pri návštevách domovov sociálnych služieb obdivuje, s akou trpezlivosťou a láskou sa zamestnanci starajú o klientov zariadení. Aj preto krajská samospráva pravidelne oceňuje sociálnych pracovníkov.

Do oravského regiónu si odniesli uznanie piati pracovníci, a to Dana Babničová zo Zariadenia pre seniorov a domova sociálnych služieb Dolný Kubín,

Ocenený Miloš Mačuha
Dlhoročný pracovník Domova sociálnych služieb a Zariadenia núdzového bývania v Dolnom Kubíne vykonáva svoju prácu dlhodobo na vysokej profesionálnej úrovni. Ako sa uvádza v jeho nominácii, v zariadení pracuje 19 rokov na pracovnej pozícii hlavný kuchár. Z osobnostných črt si uznanie zaslúžia najmä jeho precíznosť, presnosť, zásadovosť a svedomosť. Keďže má tolerantnú a veselú povahu, vhodné vystupovanie a správanie, je pre tieto vlastnosti v celom kolektíve obľúbený.

hovorí iba o poskytovaných službách obyvateľom Žilinského kraja, ale je potrebné upozorniť aj na prácu ľudí, ktorí za poskytnutými službami stoja. „Oblasť sociálnych služieb je veľmi náročná a je nesmierne dôležité poukazať na vašu prácu, keď sa jej dlhé roky zhosťujete oduševnene, obetavo, odane a častokrát aj na úkor svoj-

Bohuslav Kolečák zo Zariadenia pre seniorov a domova sociálnych služieb Novotý, Johana Kubasáková zo Zariadenia sociálnych služieb Zubrohla, Miloš Mačuha z Domova sociálnych služieb a Zariadenia núdzového bývania Dolný Kubín a Mária Melníková z Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Tvrdošín.

Text: Z. Stančíková. Foto: archív ŽSK.